РЕПРЕЗЕНТАТИВНІСТЬ ДЕНДРОФЛОРИ ШТУЧНИХ ЗАПОВІДНИХ ПАРКІВ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

К. Г. ПОКОТИЛОВА*, аспірант

<http://orcid.org/0000-0002-9020-0772>, e-mail: Kamilapg@ukr.net

Національний університет біоресурсів і природокористування України

На території Рівненської області із 24 штучних об'єктів природно-заповідного фонду налічується 13 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва, дев'ять пам'яток природи, один дендрологічний парк і один зоологічний парк. Їхню дендрофлору складають 446 видів рослин. За величиною частоти трапляння усі види умовно поділено на чотири групи: 1) види, які дуже часто трапляються (у 20 і більше об'єктах); 2) види, які помірно трапляються (у 10–19 об'єктах); 3) види, які рідко трапляються (у 5–9 об'єктах), 4) види, які дуже рідко трапляються (у 1–4 об'єктах). До першої групи віднесено вісім видів, до другої – 27, третьої – 51, четвертої – 360 видів. Із категорій природно-заповідного фонду найбільшу кількість видів представлено у Березнівському дендрологічному парку (93,5 % загальної кількості видів дослідженої дендрофлори). На другому місці за ступенем видової репрезентативності – парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва (119 видів, 26,7 %), третьому – штучні пам'ятки природи (112 видів, 25,1 %), четвертому – Рівненський зоологічний парк (62 види, 13,9 %). За ступенем локалітетної репрезентативності найчисельніша кількість видів зосереджена у Березнівському дендрологічному парку. На другому місці за кількістю видів деревних рослин перебувають парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва «Рівненський парк ім. Т. Г. Шевченка» та пам'ятка природи «Більський дендропарк». Штучні заповідні парки розташовані у межах 12 районів області, серед яких найбільше їх (шість) у Рівненському районі, а найвище видове багатство мають Березнівський (один парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва та дендрологічний парк) і Дубровицький райони (три пам'ятки природи). У парках північної поліської частини Рівненської області виявлено 441, а її південної частини у межах зони широколистяних лісів – 127 видів деревних рослин. На територіях досліджуваних парків живуть вікові (старші 100 років) деревні рослини 26 видів. Такі рослини виявлено у межах штучних

* Науковий керівник – доктор біологічних наук, професор С. Ю. Попович.

заповідних парків Рівненської області, які розташовані у межах 11 районів. Найбільша їх кількість – у Рівненському та Гощанському районах.

Ключові слова: види деревних рослин, частота трапляння, природно-заповідний фонд, вікові дерева, дендрорізноманіття, осередки культивування.

Актуальність та аналіз останніх досліджень. Проблема аналізу стану репрезентативності біорізноманіття природно-заповідного фонду (ПЗФ) України бере свої витoki від основних завдань державної Програми перспективного розвитку заповідної справи в Україні (Program, 1994). Відповідно з того часу оцінювання репрезентативності видів деревних рослин, передусім раритетних, на територіях і об'єктах ПЗФ різних регіонів України здійснювала чимала когорта дослідників, оскільки ступінь представленості видового багатства деревних рослин у заповідних осередках свідчить про рівень їхньої дендрологічної цінності. Особливо актуалізувався цей напрям досліджень за останні п'ять років (Vlasenko, 2015; Berehuta, 2016; Didukh, Vakarenko & Vynokurov, 2016; Myhailovych, 2017; Popovych, Savoskina, Sherstiuk et al., 2017; Miskevych & Popovych, 2019; Oleksiichenko, Podolkhova & Kurdiuk, 2019; Popovych, Sherstiuk, Pokotylova et al., 2019). Результати таких досліджень у штучних заповідних парках (ШЗП) дають змогу оцінювати видове багатство, прогнозувати та надавати обґрунтовані рекомендації щодо розширення кількісного і якісного складу колекцій дендрорізноманіття та оптимізації мережі ПЗФ. Однак досі не було проаналізовано стан репрезентативності видів дендрофлори ШЗП Рівненської області.

Матеріали і методи досліджень. Осередками збереження культивованого дендрорізноманіття у Рівненській області є штучні території та об'єкти

чотирьох категорій ПЗФ України. Тому метою дослідження було проаналізувати сучасний стан комплексної репрезентативності дендрофлори ШЗП Рівненської області у різних аспектах. Відповідно об'єктом дослідження був видовий склад заповідних деревних рослин, а предметом дослідження – видова, локалітетна, категоріальна, регіональна та зональна репрезентативності дендрофлори цих парків.

Список видів деревних рослин ШЗП Рівненщини було складено за результатами власних польових досліджень, численними літературними та іншими інформаційними джерелами. Назви рослин наведено латинською мовою відповідно до стандартів таксономічних баз даних The Plant List та IUCN Red List (Червоного списку Міжнародного союзу охорони природи і природних ресурсів). Для латинських назв видів рослин застосовано правило першого згадування, за якого на початку наводять бінарні назви з авторами, а далі по тексту без авторів.

Аналіз репрезентативності дендрофлори здійснювали за добре апробованою методичною схемою (Vlasenko, 2015; Berehuta, 2016; Popovych, Savoskina, Sherstiuk et al., 2017; Miskevych & Popovych, 2019; Popovych, Sherstiuk, Pokotylova et al., 2019). Зокрема, видову репрезентативність встановлювали за ступенем частоти трапляння видів рослин у ШЗП області. Категоріальну репрезентативність визначали за належністю досліджених видів рослин до

категорій ПЗФ, локалітетну репрезентативність – за приуроченістю їх до окремих територій та об'єктів (локацій) ПЗФ, а регіональну репрезентативність – за наявністю таксонів в окремих адміністративних районах Рівненської області. Також визначено ступінь репрезентативності дослідженої дендрофлори у розрізі двох фізико-географічних зон мішаних і широколистяних лісів, які пролягають через територію Рівненської області. Для видового складу вікових деревних рослин визначали локалітетну та регіональну репрезентативності.

Результати дослідження та їх обговорення. На території Рівненської області нині функціонують 24 штучні заповідні парки: 13 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва (ППСПМ), дев'ять штучних пам'яток природи (ШПП), один дендрологічний парк (ДП) та один зоологічний парк (ЗП). Їх дендрофлору складає 446 видів деревних рослин (Pokotylova, 2018). Розподіл цієї кількості таксонів у мережі ШЗП Рівненської області показано на рис. 1.

Видова репрезентативність. Аналіз видової репрезентативності показав, що першу групу з найвищим ступенем частоти трапляння (20 і більше

заповідних локалітетів) становлять вісім видів рослин. Зокрема, першість мають *Aesculus hippocastanum* L. та *Robinia pseudoacacia* L. (23 ШЗП). У 22 об'єктах виявлено *Acer platanoides* L., *Carpinus betulus* L., *Tilia cordata* Mill. та *Picea abies* (L.) H.Karst., а *Betula pendula* Roth та *Quercus robur* L. ростуть у межах 21 ШЗП. Тобто ці деревні рослини трапляються у 88 % досліджених парків. Зі складу категорій ПЗФ *Aesculus hippocastanum* представлено в усіх чотирьох (ШПП, ППСПМ, ДП, ЗП), а серед заповідних об'єктів його не виявлено лише у ШПП «Зарічненський парк». *Robinia pseudoacacia* знайдено також майже в усіх досліджуваних парках, за винятком Млинівського ППСПМ, та усіх категоріях ПЗФ. *Acer platanoides* репрезентує усі категорії штучно створених об'єктів ПЗФ, не виявлено його лише у двох ШПП («Зарічненський парк», «Володимирецький парк»). Із усіх досліджуваних об'єктів *Carpinus betulus* не виявлено лише у Городоцькому та Острожецькому ППСПМ. Зокрема, особини цього виду ростуть у ППСПМ (Млинівський, Тучинський та інші), ШПП («Більський дендропарк», «Висоцький дендропарк» та інші), Березнівському ДП та Рівненському ЗП. Із усіх заповідних осередків дослідження

Рис. 1. Кількісне співвідношення видів дендрофлори і ШЗП Рівненської області

Tilia cordata не виявлено лише у Горо-
доцькому ППСПМ та Рівненському ЗП.
Цей вид репрезентує три категорії ПЗФ,
наприклад, ППСПМ (Зірненський,
«Новоставський дендропарк»), ШПП
(«Рокитнівський дендропарк», «Воло-
димирецький парк») і Березнівський
ДП. *Picea abies* знайдено майже в усіх
досліджуваних парках, винятком є Кле-
ванський ППСПМ і ШПП «Володими-
рецький парк». Рослини цього виду ро-
стуть у межах територій усіх чотирьох
категорій ПЗФ, наприклад ППСПМ
(«Рівненський парк ім. Т. Г. Шевченка»,
Млинівський), ШПП («Сарненський
дендропарк», «Рокитнівський дендро-
парк»), Березнівський ДП і Рівнен-
ський ЗП. *Betula pendula* не виявлено
у Тучинському ППСПМ, ШПП «Три-
путнянський парк» та Березнівському
ДП, тобто вид репрезентує три категорії
ПЗФ: ППСПМ, ШПП і ЗП. Із загальної
кількості об'єктів дослідження рос-
лин *Quercus robur* не виявлено лише у
трьох: ШПП «Зарічненський парк», Мі-
зоцькому та Острожецькому ППСПМ.
Зате вони представляють чотири кате-
горії ПЗФ, наприклад, ППСПМ (Олек-
сандрійський, Гоцанський), ШПП
(«Більський дендропарк», «Висоцький
дендропарк»), Березнівський ДП та Рів-
ненський ЗП.

Другу групу помірно поширених
рослин (від 10 до 19 парків) представ-
ляють 27 видів. Зокрема, у 19 парках
виявлено один вид: *Acer negundo* L.
Тен. Він репрезентує три категорії ПЗФ
(12 ППСПМ, шість ШПП та один ДП).
Sorbus aucuparia L. та *Prunus cocomilia*
виявлено у 18 заповідних локалітетах
чотирьох і трьох категорій ПЗФ від-
повідно, зокрема перший репрезентує
10 ППСПМ, шість ШПП, один ДП,
один ЗП, а другий – 12 ППСПМ, чотири
ШПП та один ЗП. П'ять видів рослин
локалізуються у 17 об'єктах досліджен-

ня. Зокрема, *Acer pseudoplatanus* L.
представляє дев'ять ППСПМ, шість
ШПП та по одному ДП і ЗП. *Juglans*
regia L. репрезентує вісім ППСПМ,
сім ШПП, один ДП та один ЗП. *Tilia*
americana L. виявлено у парках трьох
категорій ПЗФ: ППСПМ (11 об'єк-
тів), ШПП (п'ять), ДП (один). *Corylus*
avellana L. та *Syringa vulgaris* L. є у
парках усіх чотирьох категорій ПЗФ:
ППСПМ (по 10 об'єктів), ШПП (по
п'ять), ДП та ЗП. *Thuja occidentalis* L.
знайдено у 16 об'єктах дослідження.
Він представляє також чотири категорії
ПЗФ: ППСПМ (10 і дев'ять відповід-
но), ШПП (чотири та п'ять), ДП і ЗП. У
межах 14 ШЗП виявлено рослини *Rosa*
canina L. (сім ППСПМ, шість ШПП
і ДП), *Ulmus glabra* Huds. (дев'ять
ППСПМ, чотири ШПП, ДП та ЗП),
Buxus sempervirens L. (вісім ППСПМ,
чотири ШПП, ДП та ЗП), *Fraxinus*
pennsylvanica (сім ППСПМ, шість
ШПП та один ДП) та *Fraxinus excelsior*
L. (11 ППСПМ, два ШПП та ЗП). Чо-
тири види рослин (*Viburnum opulus* L.,
Pinus sylvestris L. *Prunus avium* (L.) L.,
Sambucus nigra L., *Fraxinus excelsior*
L.) репрезентують 13 об'єктів дослі-
дження. Із цих видів перший трапля-
ється у дев'яти ППСПМ, трьох ШПП
та ЗП. Другий вид знайдено у вісьмох
ППСПМ, чотирьох ШПП і ДП, тре-
тій – дев'ятьох ППСПМ, двох ШПП,
ДП та ЗП, четвертий – 10 ППСПМ, а
також по одному об'єкту ШПП, ДП
та ЗП. *Pyrus communis* L. також вияв-
лено у 12 об'єктах – трьох ППСПМ,
сімох ШПП, ДП та ЗП. *Physocarpus*
opulifolius (L.) Maxim., *Salix alba* L.
та *Vitis vinifera* L. виявлено у межах
територій 11 ШЗП. Зокрема, перший
вид має місце у чотирьох ППСПМ,
п'ятьох ШПП, ЗП та ДП, другий – у
шістьох ППСПМ, трьох ШПП, ДП
та ЗП, третій – сімох ППСПМ, трьох

ШПП та ДП. П'ять видів знайдено водночас у 10 ШЗП (*Cornus sanguinea* L., *Juniperus communis* L., *Parthenocissus quinquefolia* (L.) Planch., *Prunus padus* L. та *Juniperus sabina* L.). Три перші представляє чотири категорії ПЗФ, а саме: ППСМ (відповідно шість, три, п'ять об'єктів), ШПП (відповідно два, п'ять, три), ДП та ЗП. *Prunus padus* репрезентує чотири ППСМ, п'ять ШПП та один ДП. *Juniperus sabina* L. виявлено на територіях об'єктів ПЗФ категорій ППСМ (шість) та ШПП (чотири).

Третю групу рослин, котрі рідко трапляються (5–9 ШЗП), становлять 51 вид. Із них шість видів знайдено у межах територій дев'яти парків, вісім – восьми, єв'ять – семи, 14 – шести та 17 – п'яти парків.

Четверту групу рослин із частотою трапляння (1–4 об'єкти) склали 360 видів. Тобто у дослідженому регіоні найбільша кількість видів рослин має низьку частоту трапляння. Їхня частка становить 80,7 % їх загальної кількості видів дендрофлори. Одночасно чотири парки представляють шість видів (1,3 %), три – 19 (4,3 %), два – 33 (7,4 %), один парк – 302 види (67,7 %).

Категоріальна репрезентативність. Аналіз цього виду репрезентативності дав змогу оцінити відмінність кількісного і якісного видового складу об'єктів різних категорій ПЗФ (рис. 2). У результаті аналізу виявлено, що

найвищий ступінь репрезентативності має категорія ДП (417 видів), передусім в особі єдиного у Рівненській області Березнівського ДП.

Значно меншою представленістю видів характеризуються ППСМ. На їхніх територіях виявлено 119 видів деревних рослин. Високий рівень константності у ППСМ притаманний *Aesculus hippocastanum* та *Acer platanoides* (13 ШЗП), *Picea excelsa*, *Robinia pseudoacacia*, *Tilia cordata*, *Acer negundo* та *Betula pendula* (12), *Carpinus betulus*, *Quercus robur*, *Prunus cocomilia* (11).

Ще нижчі показники репрезентативності характерні для ШПП, де знайдено 112 видів деревних рослин. Із них 12 видів трапляються більше ніж у сімох ШПП (*Carpinus betulus*, *Tilia cordata*, *Robinia pseudoacacia* та інші). У межах восьми ШПП ростуть *Betula pendula*, *Quercus robur*, *Picea abies*. Ще шість видів (*Aesculus hippocastanum*, *Corylus avellana*, *Fraxinus pennsylvanica*, *Pyrus communis*) репрезентують сім ШПП водночас. *Acer pseudoplatanus* та *Acer platanoides* виявлено у межах шести ШПП.

З-поміж усіх чотирьох категорій ПЗФ найменше (62 види, 13,9 %) зосереджено в межах території єдиного в області Рівненського ЗП.

Локалітетна репрезентативність. Проаналізувавши цей вид репрезентативності, встановлено, що

Рис. 2. Показники категоріальної репрезентативності дендрофлори ЗП Рівненської області

найчисельніше зосередження видового дендрорізноманіття має Березнівський ДП (*Larix kaempferi* (Lamb.) Carriere, *Metasequoia glyptostroboides* Hu et Cheng., *Berberis aquifolium* Pursh, *Chaenomeles japonica* (Thunb.) Lindl. ex Spach та інші), тобто у ньому сконцентровано 93,5 % від загальної кількості видів дендрофлори усього дослідженого регіону. На другому місці за кількістю видів деревних рослин (по 15,2 %) перебувають ППСПМ «Рівненський парк ім. Т. Г. Шевченка» та ШПП «Більський дендропарк». На їхніх територіях виявлено *Picea abies*, *Armeniaca vulgaris* Mill., *Chaenomeles japonica*, *Vitis vinifera* та інші. На третьому місці за величиною видового багатства – Рівненський ЗП (13,9 %, *Larix desidua* Mill., *Thuja occidentalis*, *Berberis vulgaris* L., *Euonymus europaea* L., *Spiraea media* F. Schmidt та інші). Наступне провідне місце посідає дендрофлора ШПП «Сарненський дендропарк» (59 видів, *Abies concolor* Lindl. et Gord., *Pinus monticola* Douglas ex D. Don, *Physocarpus opulifolius*, *Phellodendron amurense* Rupr. та інші).

У межах шістьох ШЗП (ШПП: «Рокитнівський дендропарк», «Висоцький дендропарк», «Трипутнянський парк»; ППСПМ: «Новоставський дендропарк», Гоцанський, Млинівський) кількість видів рослин варіює від 60 до 40. На територіях сімох парків репрезентовано від 31 до 39 видів (ППСПМ: Олександрійський, Городоцький, Великомежирицький, Острожецький, Мізоцький, Зірненський; ШПП: «Дендропарк Острозького держлісгоспу»). П'ять із досліджуваних об'єктів представляють від 20 до 28 видів (ППСПМ: «Антонівка», Тучинський; ШПП: «Володимирецький парк», «Зарічненський парк», «Радивилівський дендропарк»).

Регіональна репрезентативність (районна). У Рівненській області ШЗП представлено у 12 адміністративних районах. Із них найбільша кількість видів – у Березнівському районі, у межах якого розташовано два заповідні об'єкти (ППСПМ та ДП). Наступне місце за кількістю видів посідає Рівненський район завдяки тому, що тут найбільша кількість ШЗП (п'ять ППСПМ та один ЗП). Дубровицький район представлений трьома ШПП, дендрофлора яких складається із 104 видів рослин. Із відомих об'єктів Сарненського району треба згадати ШПП «Сарненський дендропарк». Заповідні регіональні культивовані дендрофлори Млинівського та Рокитнівського районів мають однакову кількість видів деревних рослин. У першому районі розташовано два ППСПМ, а другому – лише ШПП «Рокитнівський дендропарк». У Володимирецькому районі на територіях однієї ШПП та одного ППСПМ виявлено 39 видів деревних рослин. У Корецькому районі у межах одного ППСПМ виявлено 36 видів деревних рослин. На територіях ШЗП Острозького району (один ППСПМ) виявлено по 35 видів рослин, Радивилівського (дві ШПП) – 33 види. У Здолбунівському районі є лише один ППСПМ, його дендрофлора налічує 32 види рослин (табл.).

Проаналізувавши сучасний стан регіональної репрезентативності дендрофлори ШЗП Рівненської області, встановлено, що із 446 видів лише сім представлені у ШЗП усіх 12 районів області. Це такі види: *Picea abies*, *Acer platanoides*, *Aesculus hippocastanum*, *Betula pendula*, *Carpinus betulus*, *Robinia pseudoacacia* та *Tilia cordata*. На територіях досліджуваних об'єктів у межах 11 районів виявлено п'ять видів покритонасінних: *Acer negundo*, *Acer pseudoplatanus*, *Corylus avellana*,

**Показники регіональної репрезентативності дендрофлори ШЗП
Рівненської області**

Назва району	Кількість ШЗП	Кількість видів	
		шт.	%
Березнівський	2	423	94,8
Володимирецький	2	39	8,7
Гошанський	2	44	9,9
Дубровицький	3	104	23,3
Здолбунівський	1	32	7,2
Корецький	1	36	8,1
Млинівський	2	57	12,8
Острозький	1	35	7,8
Радивилівський	2	33	7,4
Рівненський	6	126	28,3
Рокитнівський	1	57	12,8
Сарненський	1	59	13,2

Quercus robur та *Sorbus aucuparia*. Ще вісім видів репрезентують ШЗП одночасно 10 районів (*Pinus sylvestris*, *Fraxinus excelsior*, *Juglans regia*, *Syringa vulgaris*, *Prunus cocomilia*, *Tilia americana*, *Ulmus glabra* та *Viburnum opulus*). У досліджуваних парках дев'яти районів виявлено *Thuja occidentalis*, *Fraxinus pennsylvanica* Marshall., *Rosa canina* та *Sambucus nigra*. Сім видів рослин знайдено у ШЗП вісьмох районів, шість – сімох, 11 – шістьох районів області. Більша частка виявлених видів припадає на парки, які розташовано менше ніж у п'ятих районах, зокрема 21 вид – у межах п'ятих районів, 19 – чотирьох, 23 – трьох, 36 – двох районів. Досить значну частку видів (66,5 %) виявлено у ШЗП, які розташовані у межах лише одного з районів області.

Зональна репрезентативність. Ми також з'ясували частки досліджених видів рослин ШЗП, що розташовані у межах двох фізико-географічних зон, які пролягають через територію Рівненської області (рис. 3).

У ШЗП поліської частини (зона мішаних лісів) області виявлено 441 вид деревних рослин. Найбільше їх (417) у Березнівському ДП. Решта досліджених парків має значно меншу кількість видів рослин (від 68 до 20). Мережу досліджених об'єктів, розташованих у зоні широколистяних лісів Рівненської області, представляють 127 видів деревних рослин. Найчисельніший видовий склад дендрофлор характерний для ППСПМ «Рівненський парк ім. Т. Г. Шевченка» та Рівненського ЗП.

Репрезентативність вікових деревних рослин. Особливою цінністю вирізняються вікові рослини, тобто ті, яким понад 100 років (Hrynyk, Stetsenko, Shnaider et al., 2010; Galkin, Doiko, Dragan et al., 2015). На територіях ШЗП Рівненської області виявлено старовікові деревні рослини 26 видів, із них 17 автохтонних і дев'ять екзотичних видів.

Аналізуючи сучасний стан регіональної репрезентативності цих видів, ми встановили, що вікові дерева живуть

Рис. 3. Показники зональної репрезентативності дендрофлори ШЗП Рівненської області

у ШЗП 11 районів області. Зокрема, найбільшою кількістю видів вирізняється Рівненський район (14 автохтонних, сім екзотичних). Дещо нижчі показники мають Гощанський (12 автохтонних, чотири екзотичні), Млинівський (дев'ять автохтонних), Корецький (сім автохтонних, один екзотичний), Радивилівський (відповідно п'ять і два), Здолбунівський (чотири і два), Острозький (три й один), Володимирецький (три автохтонні), Дубровицький (два й один), Рокитнівський (один і один), Березнівський (три автохтонні). Найбільша кількість видів вікових деревних рослин зосереджена у Гощанському ППСМ (10 видів, із яких один екзот) та ППСМ «Рівненський парк ім. Т. Г. Шевченка» (вісім, із яких три екзотичні). Такі показники підтверджують історичну цінність зазначених парків.

У розрізі локалітетної репрезентативності з'ясовано, що найчастіше трапляються старовікові рослини *Acer platanoides*, *Fraxinus excelsior* та *Tilia cordata*, які виявлено у дев'ятих ШЗП Рівненщини. У восьми, шести і п'яти парках мають місце такі вікові дерева відповідно *Quercus robur*, *Aesculus hippocastanum* та *Acer pseudoplatanus*. Решту видів вікових деревних рослин

знайдено менше, ніж у п'ятих ШЗП одночасно: два види – у чотирьох парках, три – трьох, два – двох і 13 – в одному парку.

Висновки і перспективи. Отже, загалом у ШЗП Рівненської області виявлено 446 видів деревних рослин. Найвищу частоту трапляння мають вісім видів (1,7 %), 27 (6,1 %) – помірну частоту трапляння, 51 вид (11,4 %) належать до групи рідкісної частоти трапляння, а найнижча частота трапляння спостерігалась у 360 видів (80,7 %). У розрізі категоріальної та локалітетної репрезентативності визначено, що найбільшою кількістю видів (417) представлено категорію ДП, а саме Березнівський ДП. Із 12 районів області найбільшу частку видів має Березнівський район (94,8 %). Досить значну кількість видів старовікових деревних рослин репрезентовано у межах ШЗП Рівненського району. Загалом можна констатувати, що чільне місце у дендрофлорі дослідженого регіону має Березнівський ДП. Про це свідчать результати аналізу майже усіх видів репрезентативності дендрофлори. Однак найбільшою кількістю видів старовікових деревних рослин вирізняється Гощанський ППСМ.

Список літератури

- Berehuta, Ye. (2016). Representativeness of rare exotic arboreal species in botanical gardens of Ecuador and Ukrainian Steppe. *Biological Resources and Nature Management*, 8, 3–4, 21–28 [in Ukrainian].
- Didukh, Ya. P., Vakarenko, L. P., & Vynokurov, D. S. (2016). Evaluation of Ukraine network of natural reserve objects representativeness (botanical aspect). *Ukrainian Geographical Journal*, 2, 13–19 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.15407/ugz2016.02.013>
- Galkin, S. I., Doiko, N. M., Dragan, N. V., & Mor Datenko, S. I. (2015). *The system of measures for the preservation of centuries-old trees of ancient parks: methodical instructions*. Bila Tserkva [in Ukrainian].
- Hrynyk, P., Stetsenko, M., Shnaider, S., et al. (2010). *Ancient trees of Ukraine: Register-handbook*. Kyiv: Logos [in Ukrainian].
- Miskevych, L. V., Popovych, S. Yu. (2019). *Reserved dendrosozoexotics of the broadleaf forests zone of Ukraine*. Kyiv: Komprint [in Ukrainian].
- Myhailovych, N. (2017). Regional representation of artificial protected areas administrative regions Ukrainian Carpathians. *Forestry and landscape gardening*, 12. Retrieved from <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Lis/article/view/8958> [in Ukrainian].
- Oleksiichenko, N. O., Podolkhova, M. O., & Kurdiuk, O. M. (2019). *Dendrological parks of Ukrainian Polissia*. Bila Tserkva: O. V. Pshonkivsky [in Ukrainian].
- Pokotylova, K. (2018). Systematic and Biomorphological Analysis of Dendroflora of Artificial Protected Parks of the Rivne Region. *Lesya Ukrainka Eastern European National University Scientific Bulletin. Series "Biological Sciences"*, 8 (381), 17–22 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.29038/2617-4723-2018-381-17-22>
- Popovych, S. Yu., Savoskina, A. M., Sherstiuk, M. Yu., et al. (2017). *Reserved dendrosozoflora of the Ukrainian Polissia*. Kyiv: Komprint [in Ukrainian].
- Program for the Prospective Development of Conservation in Ukraine*. (1994). Retrieved from <http://zakon1rada.gov.ua/laws/show/177/94>.
- Popovych, S. Yu., Sherstiuk, M. Yu., Pokotylova, K. H., Myhailovych, N. V., & Miskevych, L. V. (2019). *Reserved dendrosozoflora of the broadleaf forests zone of Ukraine*. Kyiv: FOP Yamchinskiy O. V. [in Ukrainian].
- Vlasenko, A. S. (2015). Analysis of ex situ cultivation of Ukrainian rare Steppe dendroflora. *Biological bulletin of Bogdan Chmelnytsky Melitopol State Pedagogical University*, 5 (1), 24–47 [in Ukrainian].

Pokotylova, K. H. (2020). Representativity of Rivne region artificial protected parks dendroflora. *Ukrainian Journal of Forest and Wood Science*, 11 (1), 98-107.

<https://doi.org/10.31548/forest2020.01.098>.

On the territory of Rivne region, there are 13 Parks-monuments of landscape art, nine monument of nature, one dendrological park and one zoological park out of 24 artificial objects of the nature reserve fund. Their dendroflora is composed of 446 species of plants. According to the frequency of occurrence, all species are conventionally divided into four groups: 1) species that are very common (in 20 or more objects); 2) species that moderately occur (10–19 objects); 3) species that rarely occur (5–9 objects); 4) species that are very rare (1–4 objects). The first group includes eight species, the second – 27, the third – 51, the fourth – 360 species. The largest number of species of the nature reserve fund categories are represented in Bereznivskyi dendrological park (96.0% of the total number of species of the dendroflora studied). Parks-monuments of landscape art (119 species, 26.7%) are in second place in terms of species representativity, Monument of na-

ture (112 species, 25.1%) are in the third place, and Rivne Zoological Park is in the fourth one (62 species, 13.9%). According to the degree of local representativity, the largest number of species is concentrated in the Bereznivskyi dendrological park . In second place by the number of species of woody plants are the park-monument of landscape art "Taras Shevchenko park in Rivne" and the monument of nature "Bilskyi Dendropark". Artificial reserve parks are located within 12 districts of the region, among which the majority (six) is in Rivne district. The Bereznivskyi (one of the Parks-monuments of landscape art, one dendrological park) and Goshchany districts have the highest species richness. In the parks of the northern Polissia part of Rivne region, 441 were identified, and its southern part within the zone of deciduous forests features 127 species of woody plants. In the territories of the studied parks, there are centenary woody plants of 26 species (over 100 years). The largest number of them is in Rivne district. Such plants have been found within the artificial reserves of Rivne region, which are located within 11 districts. Most of them are in Rivne and Goshchany districts.

Keywords: woody plants species, frequency of occurrence, nature reserve fund, centenary trees, arboreal diversity, cultivation centers.

Отримано: 2020-02-24